

בין גזענות למשיח

קראתי בעניין רב את מיכתבם של אנשי הליגה לזכויות האדם והאזרח (מדור "מכתבים", העולם הזה 2008), שבו מודיי עים הם על ההרכב הפרסונלי של אנשי הליגה. במיוחד משך את תשומת-לבי שמו של פרופסור ישראל שחק, שכפי האמור במכתב נתמנה לתפקיד יו"ר הליגה לזכויות האדם והאזרח.

במקביל למכתב זה מונחת לנגד עיני כתבתו של העיתונאי ישעיהו בן-פורית מ-תאריך 14.11.75 ב"דיעות אחרונות", ובה מציין הוא כי פרופסור שחק הוציא לאור בפריס ספר בשם הגזענות של מזירת ישראל, ובו כותב הוא בין השאר בעמ' 20: "באברזנימה, כסיני, קיים מהגזעניזם למישפחות (ערביות) שלמות. כולל ילדים ותינוקות. שילטונות ישראל הודו בקיום המחנה... אני מכיר את המחנות שלשם שולחים תינוקות... מחנה אברזנימה נמצא בלב סיני..."

בעמ' 202 בסיפורו של שחק מתואר העם הישראלי בצורה זו: "המון פנאטי וצמא-דם... המון שוהר-דם".

לא נודמן לידי במישורן סיפורו של פרופסור שחק, מאחר שאין הוא מצוי למכירה בחנויות-הספרים (ואולי מוטב כך), וכל הצטיינים מובאים ממאמרו של ישעיהו בן-פורית, שטרח לקרוא את המינבאות שלעיל (ואכן, יש בכך טירחה לא-מעטה). אסיים בציטוט נוסף המופיע על הכריכה האחורית של הספר האמור, ובה נאמר שם: "מוות מאיים על מחברו של ספר זה מידי פשיטתם ישראלים". הופתעתי למדי לקרוא שתחויות הפסימית של מחבר דברים אלה לא התגשמה, ובמדינתם של הפשיטתים ישראלים נבחר מחברו של ספר בשם הגזענות של מדינת-ישראל ליו"ר הליגה לזכויות האדם והאזרח. אכן, לזו תיקרא דמוקרטיה.

אגב, אולי מוכן פרופסור שחק להסביר, על-ידי איזה סעיף מסעיפי פקודת החוק הפלילי מועמד אדם לדין ונידון למיתה על פירסום מידע?

חיים שטננר, תל-אביב

ביזבוז של סאטירה

אורחי ישראל עדיין אינם יודעים להתעלות לרמה אירופאית בכל הקשור לקידמה, אינטליגנציה ותושבי-יקורת. אנו עדים היום לגל של תגובות בקשר לתוכנית ניקון ראש, שרוב הציבור הממוצע דורש להורידה מעל המסך בגלל היותה אספקטלרית להמונים, ובגלל שכואב לראות כמה אנחנו מכוערים.

כך, למשל, לא הבין הציבור את הקטע בתוכנית זו שבו תלשו וקרעו את ראש-הממשלה יצחק רבין, בעוד הכוונה הייתה שיריביו הסיים שעושים זאת והם שמכנים אותו "מכוער", וכך, אבל ביקורת סאטירית דרושה בכל מדינה דמוקרטית, וכך גם במדינת ישראל.

כך נחרד הציבור ה"נאור" בישראל לראות גם את התוכנית בנושא ההומור-סאטיריות, ותיאר אותה כתועבה וכחניון קלוקל לילדי ישראל הרכיבים.

לדעתה, בצד תוכניות מעין אלו יש להוסיף הסברה מתאימה, כך שהציבור הממוצע יבין בדיוק את המטרה. חבל שכל המאמץ המוקדש לתוכניות אלו יורד לטימ"ן יון בגלל חוסר-הבנת הציבור הייב להתעורר עוד יותר מתרדמת-האשליות שלו, ואם מילחמת יום-הכיפורים טלטלה אותו רק טלטלה רכה, הרי עתה מוטל התפקיד על כליהתיקשורת, וככל שהיו אמנים יותר, הרי זה משובח.

בני אנקורי, כפר-סבא

האם ח"כ מאשר?

בקוראי את הסנסציונל (!) אודות השר הדתי שחילל שבת (דף "שקיק", העולם הזה 2008), נזכרתי כי קראתי בשבועון חוותם (המסונף לעל-המישור) לפני כ"ש שבועיים, כי ח"כ צעיר דתי טילפן לאשת קברניט מטוס אל-על ביום השבת, וביקשה שתשכנע את בעלה שלא יטיס את ילדי יונדף.

כדאי לדעת האם ח"כ בן-מיאיר (היחיד שבו בהשבון זה) מאשר זאת.

השחצנות בעינה עומרת

בידיעות אחרונות מה-23 בפברואר נכ" (המשך בעמוד 6)

הערבי הגדול והנפוץ ביותר הוא נוסד בשנת 1944 על-ידי האחים מוצטאט ועלי אמין. כיום עומדים בראש השבועון עלי אמין (שלפי כל הסימנים עומד לעוף בקרוב מתפקידו בפקודת הנשיא סאדאת) ואניס מנצור — עתונאי וסופר ידוע מאוד במצריים. אגב, גם אמין וגם מנצור ידועים כאנשי-העט הפעילים ביותר לקידום זכר יות האשה הערבית.

בדרך כלל אין אחר טאעה נוהג לצטט מאמרים המתפרסמים בעתונים עבריים בישראל, אלא רק מתייחס בדברי פרשנות לנאמר במאמרים אלה. הפעם חרג השביר עון ממנהגו, פירסם את מאמרו של אבנרי כמעט במלואו.

אני יודע שיימצאו רבים אשר יראו בכך טעם לפגם. "הנה אתם מספקים חומר תעמולה לאוייב", מתריסים בפנינו בכל פעם שעתון או התנת-רדיו ערבית נוהגים לצטט את המתפרסם בהעולם הזה או להתייחס לדיעותיו. זוהי, כמובן, גישה פשטנית ומוטעית.

שבועון מסוג אחר טאעה גמיע למיליוני קוראים במרחב. הוא אינו צריך להיעזר בהעולם הזה כדי לשכנע את קוראיו לנקוט עמדה מסוימת ביחס לבעייה הפלסטינית. אבל כאשר הוא מצטט בהרחבה מאמר כמו זה של אבנרי, יש בכך כדי לשכנע את קוראי העתון בשינוי יחסם למדינת-ישראל אל.

מאמר מסוג זה, המתפרסם בעתון ערבי נפוץ, מציג את ישראל כמדינה שאינה

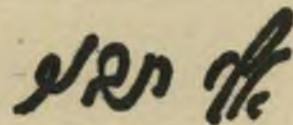
שער "אחר פאעה" איד יוצרים דימוי

עשויה מיקשה אחת, שכל תושביה שוללים את ההכרה בישות הפלסטינית. הוא מבהיר שקיימים בישראל גם הבדלי גישה ודיעות, ושקיים סיכוי להידברות ולהבנה הדדית.

"העולם הזה" אינו כמובן, העתון היחיד המצוטט באמצע-התיקשורת הערבית. בים, העיתונות הערבית במדינות ערב מרי בה להתייחס אל המתפרסם בעיתונות הישראלית, אין כל פרופרציה בין מידת התייחסות הערבית לעיתונות הישראלית, לזו של העיתונות הישראלית לגבי המתפרסם בעיתונות הערבית.

העיתונות הישראלית נוהגת לצטט ב"צורה מגמתית מתוך העיתונות הערבית. כל דבר שיש בו כדי לסייע לטענה כי "כל הערבים רוצים בהשמדת ישראל" מתפרסם בהבלטה. מאמרים אחרים, הקוראים למתינות ולגיוסנות של הידברות, זוכים לתעלמות או, במקרה הטוב, לציטוט משורבש ותולש מהקשרו.

כתוצאה מכך נוצר כיום מצב מוזר ובלתי בריא. קורא העתון במדינה ערבית יכול לצייר כיום לעצמו תדמית של מדינת-ישראל קרובה יותר לאמת, מזו של מדינות-ערב, כפי שהיא מצטיירת בעיני קורא העיתונות הישראלית.

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. המערכת והמינהלה: תדי אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136. מען מברקי: "עולמפרם". מודפס בהדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן אביגדור. הפצה: "גד" בע"מ. גלופות: "צינאקורפיה כספי" בע"מ. העורך הראשי: אורי אבנרי. המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

במקום בלתי צפוי. היא נעשתה פופולארית דווקא במצריים. זה יהיה זה פלא אם תוך זמן קצר היא תהפוך לחלק מן הפולקלור המצרי, ובמקום היהודי המתלבט בראש המיגדל בקירקס, יספרו שם על הפלח ה"מצרי העושה הזאת.

קיא ירי

זוכרים את ההלצה על היהודי שהת-קבל לעבודה בקירקס? השתמשנו בה לא פעם כדימוי למצבים פוליטיים שהתהוו במדינה. בפעם האחרונה היא הופיעה בהודון שכתב אורי אבנרי לפני כשלושה חודשים (העולם הזה 1996) שנושא את הכותרת לרדת! לרדת! שם התפרסמה הבדיחה בנוסח הבא: "יהודי מיוואש, הסובל מחרפת-רבע, מס' כים לקבל עבודה בקירקס. תפקידו הוא לקפון ממוטי מיגדל גבוה לתוך גיגית-מים קטנטנה. ההופעה מתחילה. חשיכה בקירקס. ה"מתופפים מכים בתופים שעה שהיהודי עולה, לאט-לאט אל ראש המיגדל, כשאלו מות הורקורים מלוות אותו. הוא ניצב על

הכתבה עי "העולם הזה" איד יורדים מכאן?

המאמר השני הוא מאמרו של אבנרי לרדת! לרדת! אותם מצטט העתונאי ה"מצרי בהרחבה. צילום שער העולם הזה, בו התפרסם אותו מאמר, הנושא את תמונתו של יאסר עראפת, משמש כאיור ל"כתבה המקיפה, המשתרעת על פני שני עמודים באחר טאעה.

מסתבר כי ההלצה על היהודי בקירקס נשאה-הן בעיניו של הכתב המצרי. הוא מספר אותה במלואה, בהנאה גלויה, למרות שצורת הסיפור מזכירה במיקצת את ש"י עורו המאלף של דן בן-אמוץ. "איד לספר בדיחה?"

אולם לא זו הנקודה החשובה. עצם ה"דיווח הנרחב בעתון מצרי חשוב על דיווח פוליטי הרווחות בישראל הוא המעניין. אחר טאעה הוא גדול השבועונים המצריים. קרוב לוודאי שהוא גם השבועון

ראש-המיגדל וקרבו מתהפכים בו מרוב פחד. עוברת דקה ועוד דקה. נו, קפוף כבר!" צונק מנהל הקירקס. "על קפיצה אין מה לדבר!" מיבב היהודי בקול חנוק. השאלה היא איך אני יורד מכאן?"

במאמרו המשיך אבנרי את המיגדל שבי בדיחה לבעייה הפלסטינית ואת היהודי ל"ראש-הממשלה יצחק רבין. התחייבותיו הרשמיות של יצחק רבין בנושא הפלסטיני הביאו אותו לעמדה בה עליו לפסוק את קפיצת-המות. מאחר שברור שקפיצה כזו אינה באה בחשבון, הציע אבנרי לממשלת ישראל, "אנא, התחילי לרדת במדרגות המיגדל. לאט-לאט, בשקט. אולי עוד נותר הזמן הדרוש כדי לעשות זאת בכבוד". מסתבר כי ההלצה היהודית העממית ה"נושנה הזאת עשתה לה לאחרונה כנפיים